

Skötselplan för Kyrkoby begravningsplats

Godkänd av Sibbo kyrkliga samfällighets gemensamma kyrkofullmäktige den 06.06.2024.

Denna användningsplan träde i kraft 07.06.2024.

Uppdaterat i gravgårds direktionen 4.11.2025.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
2. Sibbo kyrkoby begravningsplats	3
3. Begravningsväsendets metoder, uppgifter och målsättningar	4
4. Kyrkans miljödiplom	4
5. Ansvar för skötsel av begravningsplatsen	5
5.1 Sibbo kyrkliga samfällighets ansvar	6
5.2 Anhörigas och innehavarens av gravrättens ansvar	6
5.3 Gravvårdsfondens ansvar	7
6. Allmän skötsel av begravningsplatsen	8
6.1 Skötsel av växtligheten	9
6.2 Skötsel av minnesplatserna samt hjältegravarna vid Söderkulla kyrka och på Kyrkoby begravningsplats	9
6.3 Skötsel av begravningsplatsens leder och parkeringsplatser samt vinterunderhåll	10
6.4 Underhåll av begravningsplatsens konstruktioner och inventarier	10
6.5 Renhållning och sophantering.....	11
6.6 Skötsel av enskilda gravar.....	12
6.7 Skötsel av minnesmärke	13
6.8 Ovårdad grav	13
6.9 Gravvårdsfondens verksamhet och uppgifter	14
7. Maskiner, inventarier och program	15
8. Lokaler.....	15
9. Serviceområde	15

1. Bakgrund

Basuppgifterna för Sibbo kyrkliga samfällighets begravningsväsende omfattar begravning och skötsel av begravningsplatsen. Enligt begravnings lagen ska huvudmannen för en begravningsplats sköta begravningsplatsen på ett värdigt sätt och så att minnet av de avlidna respekteras.

I planen för skötsel av begravningsplatsen definieras den kyrkliga samfällighetens ansvar för grundläggande skötsel av begravningsplatsen och presenteras de årliga skötselåtgärderna samt underhåll som genomförs på längre sikt. I planen för skötsel av begravningsplatsen kan arbetsfördelningen mellan den kyrkliga samfälligheten och den som innehar gravrätten preciseras för skötseln av gravarna. Med planen för skötsel av begravningsplatsen ökar också skötselns planmässighet. I planeringen av skötseln av begravningsplatsen inkluderas planeringen av de maskiner, inventarier och utrymmen som behövs för begravningsplatsens verksamhet och underhåll.

Sibbo kyrkliga samfällighet har redan länge haft behov att fastställa principerna för skötsel av begravningsplatsen och speciellt förtydliga ansvaret och skyldigheterna för att begravningsplatsen sköts.

2. Sibbo kyrkoby begravningsplats

Kyrkoby begravningsplats finns i Sibbo Kyrkoby på fastigheten Rnr 753-416-12-151 och 753-416-12-2. Begravningsplatsen grundades 1821 och har utvidgats i några omgångar. Den senaste utvidgningen är från 1977 då den s.k. nya delen med en areal på ca 2,85 ha grundades. På den nya delen färdigställdes ca 2/3 helt för användning 1977, avdelningarna 10 - 13, ca 1,9 ha. Av den återstående tredjedelen har hälften, avdelningarna 14 - 16, ca 0,9 ha gradvis färdigställts 2009 - 2012 i enlighet med de ändringar i användningsplanen som godkändes 2007. Av området är ca 0,5 ha obebyggt. Detta område kommer att bebyggas under de kommande åren enligt en plan gjord år 2022.

Jordmånen i hela området är fyllnadssand och området har täckdikats enligt den kartplan som gjordes

1977. Begravningsplatsens nuvarande totala areal är ca 8 ha. Begravningsplatsen består av två delar: gamla sidan med avdelningarna 1 - 9 och nya sidan med avdelningarna 10 - 16. Ett planläggningsavtal har ingåtts

med Sibbo kommun där fler områden planläggs för användning av begravningsplatsen och dess utvidgning. Utbyggnaden genomförs enligt behov under de kommande åren, när detaljplanen har vunnit laga kraft.

På begravningsplatsens nya sida finns en minneslund där man på en gemensam minnessten kan fästa en namnplatta med den jordfästes namn. I minneslundens finns både ett utspridningsområde och en urnlund. Det finns också en skild, separat plats för minnesljus på området. På det här området sker begravning endast när marken inte är frusen.

Minnesmärket för dem som begravts på annan ort och minnesmärket över den tomma famnen finns i närheten av Ljusets kapell. Därutöver sköts hjältegravsområdet framför gamla kyrkan.

3. Begravningsväsendets metoder, uppgifter och målsättningar

Verksamhetsidén bakom begravningsväsendet är att betjäna anhöriga och begravningsplatsens besökare i frågor kring begravningsväsendet. Grunduppgiften är att sköta jordfästningar, upprätthålla gravregistret, sköta begravningsplatsen, handha vaktmästararbetet i kapellet samt sköta Gravvårdsfondens avtalsgravar. Begravningsväsendet sörjer också för att det finns tillräckligt med tillgängliga gravplatser.

Begravningsväsendets anställda strävar för sin del efter att genomföra den nämnda verksamhetsidén genom att med yrkeskunskap och med möjligast god kundbetjäningsskompetens sköta de uppgifter som ges begravningsväsendet. Till de volymmässiga målsättningarna hör att följa begravnings lagen, uppfylla de lagstadgade kraven samt sköta avtalsgravarna.

Begravningsväsendets kvalitetsmålsättningar är:

- en högklassig och jämlik betjäning för alla
- trygghet av en fungerande och säker arbetsmiljö
- hantering av den avlidne med pietet
- skötsel av begravningsplatsens kulturhistoriskt värdefulla gravar i enlighet med planen för skötsel av begravningsplatsen
- skötsel av hjältegravarna i enlighet med planen för skötsel av begravningsplatsen --
- verksamheten på begravningsplatsen är förenlig med bestående utveckling

4. Kyrkans miljödiplom

Kyrkans eget miljösystem, miljödiplomet, har använts i församlingarna sedan 2001 som ett verktyg för miljöansvaret. Sibbo kyrkliga samfällighet har ett miljödiplom och miljöprogram för åren 2017 – 2021 och 2022–2026. Miljödiplomet kräver att alla sökande uppfyller samma minimikriterier. För begravningsplatsens del uppfylls minimikraven genom att en miljöutredning görs för begravningsplatsen, vårdplanerna eller miljöavsnitten i dem upprättas eller uppdateras, de anställda får utbildning i miljöfrågor och sophanteringen är ordnad.

Ekologiska aspekter beaktas i allt omvårdnadsarbete på begravningsplatsen. Vid valet av växter prioriteras inhemska plantor och plantor som lämpar sig för södra Finlands tillväxtzon. Växterna är hållbara. Vid skötseln av växterna används de produkter som minst påverkar miljön och ogräs förstörs i stor utsträckning mekaniskt. Som gödslingsmedel används primärt gödslingsmedel som upplöses långsamt och används för specifika ändamål för att undvika övergödning. Vattnet

för bevattning hämtas ur Sibbo å. Strävan är att minimera åtgången på bevattningsvatten genom att endast de gravar som den kyrkliga samfälligheten ska sköta bevattnas. Bevattningsautomatik eller vattenspridare används knappt alls. I de små apparaterna används också renare bensin avsett för dessa och i mån av möjlighet används biologisk olja i traktorerna. I framtiden, när maskinerna utvecklas, anskaffas batteriförsedda små maskiner. I mån av möjlighet finns det vid begravningsplatsens kantområden områden inom skötselnivå R4 som behöver mindre omvårdnad samt skogsområden M2 för vilda växter och djur. För bekämpning av halka används makadam.

Under sommaren används saltning för att binda dammet på stenmjölsgångarna. För begravningsplatsens besökare har sophanteringen ordnat med möjlighet att sortera brännbart material, trädgårdsavfall och metall. Sorteringen bör uppmärksammas mer. Det finns ofta många plastkrukor och engångsljus

som hör till brännbart material, bland trädgårdsavfallet. Begravningsplatsen följer Sibbo kommuns och huvudstadsregionens bestämmelser för sophantering.

Begravningsplatsernas miljökonsekvenser följs upp i fråga om bland annat förbrukningen av bevattningsvatten, undersökningar av täckdiken och dagvatten, viljavuuspalvelus jordanalyser, mängden växtskyddsåtgärder samt uppföljning av bränsle-, gödselmedels- och avfallsmängderna.

Klimatförändringens effekter på växtligheten och skötseln av begravningsplatsen kommer att synas även som utmaningar inom skötseln av begravningsplatserna. Klimatet förutspås förändras så att våren och sommaren kommer att börja tidigare och vara aningen varmare. Vårarna och somrarna kommer att innehålla långvariga torra perioder och den frostfria perioden blir längre, men frostperioderna kommer tidvis att vara stränga.

Hösten och vintern börjar senare samt är klart mildare. På hösten och vintern är nederbörden riklig. Sporadiskt förekommer det korta perioder med sträng kyla, och det blir vanligare att det inte kommer någon snö. Tjälén kan gå djupt ner i marken till följd av snöbristen. Problemen med övervintring kommer att bli vanligare, i synnerhet i snöfria områden. Förekomsten av växtskadegörare och växtsjukdomar kommer att öka, och i och med det kommer det att bli ännu viktigare att växterna är friska och att man väljer rätt växter. Förutom sjukdomar och skadegörare kommer även mängden av ogräsväxter att öka allt snabbare, när växtförhållandena förändras.

5. Ansvar för skötsel av begravningsplatsen

Skötseln av begravningsplatsen grundar sig på följande lagar, förordningar, stadgar och anvisningar:

begravnings lagen (457/2003)

kyrkolagen (652/2023)

kyrkoordningen (657/2023)

hälsoskyddsförordningen (1280/1994)

ordningslagen (612/2003)

avfalls lagen (646/2011)

begravningsväsendets reglemente (2023)

Sibbo kyrkliga samfällighets miljödiplom (2022–2026)

5.1 Sibbo kyrkliga samfällighets ansvar

Sibbo kyrkliga samfällighets begravningsväsende ansvarar för den allmänna skötseln av begravningsplatsen. Sibbo kyrkliga samfällighets begravningsväsende ansvarar för följande skötselarbeten på begravningsplatsen:

- skötsel och vinterunderhåll av begravningsplatsens gångar och parkeringsområden
- skötsel av växtligheten: gräsmatta, perenn- och buske områden samt träden
- skötsel av gemensamma minnesplatsen och hjältegravarna
- skötsel av begravningsplatsens konstruktioner och inventarier
- renhållning och sophantering
- bekämpning av invasiva arter (huvudsakligen har lupiner observerats)

Den som driver begravningsplatsen sköter begravningsplatsen på ett sätt som motsvarar dess värdighet och respekterar de avlidna.

5.2 Anhörigas och innehavarens av gravrättens ansvar

Enligt kyrkolagen ska gravarna skötas på ett för begravningsplatsen värdigt sätt och den som innehar gravrätten svarar för gravskötseln. Innehavaren av gravrätten ansvarar alltid för skötseln av gravens minnesmärke. Innehavaren av gravrätten ansvarar för skötseln av en enskild grav och minnesmärket på den samt det för blommor reserverade området. På en grav försedd med kantstenar ansvarar innehavaren av gravrätten också för skötseln av det med kantstenar avgränsade området.

Innehavaren av gravrätten har följande skyldigheter:

- Skötsel av det för blommor avsedda området inklusive vår- och höststädning. Det för blommor avsedda området ska skötas så att störande mängder ogräs inte växer. Det är inte obligatoriskt att plantera blommor. Som skötsel av det för blommor avsedda området på graven räcker skötsel av fleråriga perenner eller täckning av området med perenner som täcker marken eller med mossor. Träd eller buskar får inte planteras på gravarna. Planteringarna (eller ogräset) får inte heller sprida sig till de närliggande gravarna eller som fullvuxna försvåra gravsättning eller skötsel av begravningsplatsen.
- de anhöriga ansvarar för finputsning av gräsmattan kring minnesmärket och det för blommor avsedda området.

- skötsel och underhåll av minnesföremål som placerats på det för blommor avsedda området, exempelvis bortstädning av utbrunna engångsljus från graven.
- skötsel av ett eventuellt minnesmärke som lagts på graven så att det förankrats på ett säkert sätt samt att minnesmärket vid behov rätas upp. Ett minnesmärke kan till exempel börja luta när kistan eller urnan förmultnar. Tjälén i marken samt trädens rötter kan antingen lyfta eller sänka en gravsten. Därför ska man komma ihåg att granska gravstenens ställning minst en gång om året. En sned gravsten eller en gravsten som håller på att falla är inte enbart farlig för de anhöriga men också för begravningsplatsens anställda och andra besökare på begravningsplatsen. Innehavaren av gravrätten ska rätta till gravstenen så att den inte orsakar fara för olycksfall.
- underhåll av det område som avgränsas av kantstenarna. Som skötsel räcker det att ytsanden putsas ren och hålls fri från ogräs. Det område som avgränsas av kantstenarna kan också vara täckt av marktäckande perenner eller mossor.
- De anhöriga ansvarar för enskilda blommor, prydnadsföremål och lyktor som lagts i minneslundan, området för utströende av aska och andra ställen på den gemensamma platsen där avlidna finns begravna (den kyrkliga samfälligheten ansvarar för den allmänna ordningen på minnesplatserna).

De anhöriga står som helhet för anskaffnings- och skötselkostnaderna i anknytning till en enskild grav samt minnesmärket.

5.3 Gravvårdsfondens ansvar

Gravvårdsfondens stadgar godkända 14 december 2023.

Gravvårdsfonden ansvarar för de arbeten som en anhörig beställt enligt gravvårdsavtalet.

Skötseln av en avtalsgrav omfattar:

- vårstädning, istandsättning och gödsling av det för blommor avsedda området, plantering av
- blommor, bevattningen, bortplockning av vissnade blommor samt vid behov växtskydd. Bevattningen sköts så att växterna ser livskraftiga ut och att utseendet på blomningen eller växtunderlaget inte har lidit.
- finputsning av planteringsområdets kanter och gräsmattan med trimmer kring blombänken och rensning av ogräs.
- skötseln av ytan på en grav med kantstenar inkluderar skötsel av ytsanden inom det med kantstenar avgränsade området
- blommorna avlägsnas och graven putsas upp vid skötselperiodens slut

Församlingsträdgårdsmästaren väljer för omständigheterna lämpliga blommor till graven. Skötseln inkluderar inte skötsel av minnesmärket eller kantstenarna. En förutsättning för ett vårdavtal är att minnesmärket är fastsatt på ett säkert sätt. Av den som beställt skötseln tas en avgift ut som motsvarar kostnaderna för gravvårdsfondens tjänster.

6. Allmän skötsel av begravningsplatsen

Sibbo kyrkliga samfällighets begravningsväsende ansvarar för följande uppgifter inom ramen för den allmänna skötseln av begravningsplatsen:

1. skötsel av växtligheten; gräsmattorna, perenn- och buske områden samt träden
2. skötsel av gemensamma minnesplatserna och hjältegravarna
3. skötsel och vinterunderhåll av begravningsplatsens gångar och parkeringsområden
4. Skötsel av begravningsplatsens konstruktioner och inventarier (bl.a. portar, staket, bänkar, belysning, cykelställningar, skyltar)
5. renhållning och sophämtning inklusive vår- och höststädningarna på begravningsplatsen

Skötseln av begravningsplatsen följer underhållsklassificeringen för grönområden RAMS 2020. Begravningsplatserna är grönområden avsedda för särskild verksamhet och kan klassificeras till underklass R2. Underhållsklassen kan ändras i takt med att grönområdet utvecklas och under dess livscykel. Genom en ändring av underhållsklassen kan man dessutom utveckla och styra utvecklingen inom ett område exempelvis från bebyggt mot ett mera naturenligt och från öppet till mera skogslikt.

Målsättningen med skötseln är upprätthålla ett mångsidigt, trivsamt, tryggt och välfungerande grönområde

i bra skick. Växtlighetens, konstruktionernas och apparaternas säkerhet och områdets snygghet övervakas regelbundet. Observerade brister rättas till så fort som möjligt. Skador som utgör en säkerhetsfara repareras omgående.

Begravningsplatsen omges av små mängder skogs- (M2) och skyddsgrönområden (R4), gränzoner som ligger i terrängen mellan bebyggd och naturlig miljö. Målsättningen för skötseln av skyddsgrönområdena är att bevara en allmän parkliknande stämning.

Det bör dock observeras att begravningsplatsen är först och främst avsedd för gravsättning och till följd av begravningsplatsens säkerhet, funktionalitet och trivsel tillfälligt försvagas. På vintern ser gravgrävning med sitt upptinande av marken i högsta grad oestetiskt ut mot den vita snön. Vid gravsättning på sandjord kan graven rasa ihop på ett stort område och tillfälligt också störa granngravarnas säkerhet och gravfrid. Enligt begravningsväsendets reglemente utgör förorsakandet av tillfällig olägenhet för bredvidliggande gravar inte ett hinder för öppnande av en grav.

6.1 Skötsel av växtligheten

Skötseln av växtligheten omfattar gräsklippning på enhetliga gräsytor samt skötsel av träd, buskar och perenner på begravningsplatsen. Till skötseln av växtligheten räknas exempelvis vår underhållet av gräsmattan, omsådd av skadade områden, begränsning och istandsättning på hösten. Av säkerhetsskäl istandsätts gräsytor i det skede då en kista eller urna förmultnar och jordytan sätter sig. Begravningsplatsens gräsytor putsas med trimmer.

Perennerna är fleråriga växter med örtstam. Till skötseln av perennväxtligheten hör vår underhåll, plantering av ersättande växter, ogräsbekämpning, gallring av växtligheten, uppluckring och täckning av växtunderlaget, avgränsningar, bevattning, bekämpning av växtsjukdomar och skadegörare, höstunderhåll och delning. Till skötseln av buskarna hör vår underhåll, beskärande, trimning, gallring, nedklippning, plantering av ersättande växter, ogräsbekämpning, täckning, höstunderhåll, vinter- och vårskydd och skydd mot skadedjur. Till skötseln av träd hör beskärande av träden, formbeskärning, avlägsnande av stamskott, stubbskott och rotskott, beskärning av trädkronor, stabilisering av trädkronor, vår underhåll, kontroll och korrigering av stabiliseringar, bevattning, bekämpning av ogräs, vinter- och vågskydd, konditionsuppföljning och -bedömning samt avlägsnande av träd.

Skötseln av växtligheten följer kvalitetskraven på underhållsklass R2 Bruksgrönområden och skötselanvisningarna för grönområden enligt anvisningarna i VKT '21 boken (Grönmiljöförbundets publikation 70/2021).

Det stora trädbeståndet orsakar rikligt med extra arbete vid skötseln av begravningsplatsen exempelvis vid blåsig väder och när grenar fallit efter en storm. Tallbarr, ekollon, löv och flygvingar orsakar av och till mycket arbete speciellt på begravningsplatsens gamla sida. Begravningsplatsens träd och buskar råkar ut för påfrestningar vid gravgravning. Rotsystemet kan ta skada på ett vidsträckt område och man är tvungen att såga av trädens grova rötter med en sticksåg. Om rötterna brister i samband med grävarbetet försvagas trädens förankring i marken. Upprepade skador på rotsystemet till följd av grävarbeten samt markförtätning påverkar trädens kondition. På begravningsplatsen fälls gamla träd huvudsakligen av säkerhetsskäl. Behovet att fälla träd på begravningsplatsen kontrolleras ofta utgående från en bedömning gjord av en expert.

6.2 Skötsel av minnesplatserna samt hjältegravarna vid Söderkulla kyrka och på Kyrkoby begravningsplats

Den kyrkliga samfällighetens begravningsväsende avlägsnar en gång i veckan vissnade blommor och utbrunna engångsljus som blivit kvar vid minnesplatsen samt prydnadsföremål som blivit oestetiska av typ mögliga nallar eller söndriga änglastatyer. Vid behov tvättas minnesmärkena vid minnesplatserna med moss- och lavborttagningsmedel. Den kyrkliga samfälligheten värnar om den allmänna trivseln genom att avlägsna löst material under skötselperioden samt

avlägsna snö under de viktigaste högtiderna vintertid. Vardagar försäkras man sig om att minnesplatsen kan nås så obehindrat som möjligt.

Målet för skötseln av hjältegravarna är att bevara området med hjältegravar i ett sådant skick som motsvarar dess värde. Under vintern sköts hjältegravarna genom att blom- och ljusavfall avlägsnas samt vid behov genom snöskottning och sandning. När tjälen gått ur marken sköts sophanteringen och dessutom planteras blommor på hjältegravarna. Gräsmattan ska klippas och efterbehandlas. Vid behov tvättas gravstenarna på våren och hösten. I slutet av april avlägsnas höstplanteringarna samt annat överlopsmaterial från hjältegravarna. Vid behov lägger man mera mylla i blombäddarna. Penséerna ska planteras före de stupades dag. Penséerna bevattnas varje vecka. Vissnade blommor plockas bort och samtidigt rensas ogräset ur blombädden och mellan stenarna. I början av juni avlägsnas penséerna från hjältegravarna och de ersätts med sommarblommor.

Sommarblommorna bevattnas vid behov några gånger i veckan och sköts minst en gång i veckan. Ogräset avlägsnas i samband med att blommorna sköts. Vid behov ska blommor som är i dåligt skick bytas ut mot nya. Sommarblommorna avlägsnas från hjältegravarna i slutet av september. De ersätts med höstblommor och blomområdena beströs med granris. Gräsmattan ska klippas en gång i veckan och hållas i klanderfritt skick. På hösten krattas löven varje vecka.

6.3 Skötsel av begravningsplatsens leder och parkeringsplatser samt vinterunderhåll

Vinterunderhållet sköts som ett separat arbete. Begravningsväsendets anställda plogar och sandar promenadvägen för begravningsföljen. Snöskottningen sköts fortfarande manuellt vid exempelvis minnesplatserna. Vinterunderhållet av begravningsplatsen sker endast på de huvudleder som angivits på orienteringstavlorna.

När marken är bar sker underhållet av de stenmjölsbelagda lederna och parkeringsområdena genom sladdning, utfyllnad av sättningar och gropar samt vid behov påfyllnad av stenmjöl. Ledernas kanter ska kantas årligen. När marken är bar omfattar underhållet av det asfalterade parkeringsområdet främst rengöring av ytan. De stenbelagda ledernas ytor rengörs. Planering av ytbeläggning av parkeringsområdena pågår.

6.4 Underhåll av begravningsplatsens konstruktioner och inventarier

Till begravningsplatsens konstruktioner och inventarier hör bl.a. portar, staket, bänkar, belysning, orienteringstavlor och regnbrunnar. Det finns dessutom stolpar med eluttag för upptining av gravar samt bevattningssystem för skötsel av begravningsplatsen sommartid. Det finns också en fontän på begravningsplatsen.

Inventarierna och redskapen används i verksamheten och är i bra skick. Inventariernas, konstruktionernas, eluttagsstolparnas och bevattningssystemens kondition och funktion kontrolleras årligen och enligt behov. Skador som äventyrar säkerheten ska repareras omgående. Lösa inventarier och utrustning läggs in i vinterförvar eller flyttas ur vägen för vinterunderhållet. Vid behov strävar man efter att under vintern iståndsätta och underhålla inventarier och utrustning som tagits ur vinterförvar.

Vintertid strävar man efter att locken på sopkärlen ska vara snöfria. Sopkärl och bänkar som är dåligt skick ersätts med hela. Belysningen och stolparna med eluttag granskas regelbundet och de som har brister iståndsätts. Portar och staket iståndsätts enligt behov. Jordmaterial putsas regelbundet bort från regnbrunnarna. Bevattningssystemet underhålls, iståndsätts och förnyas enligt behov.

6.5 Renhållning och sophantering

Lagar och förordningar som gäller för trädgårdsskötseln och sophämtningen samt städningen av begravningsplatsen är den ikraftvarande avfallslagen och avfallsförordningen samt Sibbo kommuns sophanteringsföreskrifter. Dessutom tillämpas principerna i miljödiplomet på Sibbo kyrkliga samfällighets begravningsplats.

En fungerande sophantering i området utgör en central faktor för trivseln i begravningsplatsmiljön.

De centrala faktorerna för planeringen av sophantering är att insamlingskärlen finns på rätt ställe och har rätta dimensioner, soporna kan sorteras samt att tidtabellen för tömningen av insamlingskärlen fungerar. För tillfället är den nuvarande dimensioneringen tillräcklig. De anhöriga vill i allmänhet inte ha sopsorteringsplatser i närheten av gravplatserna. Begravningsplatsens anställda tömmer vid behov insamlingskärlen på begravningsplatsen. Blandavfallet läggs på ett täckt lösflak som finns i servicebyggnaden och sopinsamlingsföretaget tömmer det på beställning.

Allt trädgårds- och jordavfall som uppstår vid underhållet av begravningsplatsen komposterar på begravningsplatsens komposteringsfält och utnyttjas som fyllnads jord och mylla. Grenar och kvistar samlas ihop och flisas. Flisningen har beställts av en extern flisningsfirma.

Vid den allmänna skötseln av begravningsplatsen och gravsättning uppstår trädgårdsavfall (mylla, växtdelar, gräs, löv, träd o.d.) och energiavfall (förpackningsplast, mull- och gödslingssäckar, smutsig papp och kartong samt transportkartonger i plast och polystyren. I verkstadsverksamheten och när arbetsredskap tas ur bruk uppstår metallskrot. Överlopps jord uppstår vid grävarbetena och underhållet av gångar. För insamlingen av metall från den egna verksamheten används de kärl som används för tömning av metallinsamlingskärlen avsedda för begravningsplatsens användare. Insamlingskärlen för metallskrot töms enligt behov. Begravningsplatsens anställda beställer enligt behov tömning av metallbehållaren. Kartongavfall uppstår främst av förpackningsmaterial. Pappersavfallet består av kontors- och tidningsavfall.

Kartong och papper lämnas in på närmaste insamlingsplats. Plastsopor som uppstår i den egna verksamheten förs till plastinsamlingskärlet i Kyrkoby församlingshem.

Till det farliga avfall som uppstår vid underhållet av begravningsplatsen hör spillolja, fast oljigt avfall, stora och små batterier, glödlampor, målfärg, underhålls- och renoveringskemikalier osv. Avfall som klassificeras som farligt förvaras i begravningsplatsens servicebyggnad och förs till sorteringsstationen.

Även vid utvecklingen av den allmänna skötseln av begravningsplatsen styrs planeringen av behovet att minska på avfallsmängderna i enlighet med målsättningarna i miljödiplomet. Det går att påverka mängden trädgårdsavfall genom val av växter.

6.6 Skötsel av enskilda gravar

Det är innehavaren av gravrätten som ansvarar för skötseln av enskilda gravar. På begravningsplatsen är innehavaren av gravrätten skyldig att sköta minnesmärket samt det område som reserverats för plantering av blommor. På kantförsedda gravar bär innehavaren av gravrätten också ansvar för underhåll, byte av prydnadssanden och att mera sand läggs till. Innehavaren av gravrätten ska sköta om att gräsmattan kring minnesmärket och blomområdet putsas.

På gravarna får endast sådana växter planteras som när de är fullt utvuxna inte orsakar olägenhet för gravsättning, närliggande gravar eller skötsel av begravningsplatsen. Växter med trädstam kan till och med förhindra grävning av grav när de växer sig stora. Av säkerhetsskäl får en grav på en gräsyta som sköts som en helhet inte avgränsas med kantstenar eller på annat sätt. Eventuellt ogräs som växer på graven ska avlägsnas.

På begravningsplatsens historiska delar finns det gamla gravar med kantstenar. När en grav har försetts med kantstenar är innehavaren av gravrätten skyldig att sköta graven på det område som avgränsas av kantstenarna inklusive blombäddar och minnesmärken. Även underhållet av prydnadssand och att lägga på mera sten hör till de uppgifter innehavaren av gravrätten har. Den kyrkliga samfällighetens begravningsväsende ansvarar för skötseln av området utanför kantstenarna.

Till skötseln av en enskild grav hör plantering av eventuella blommor och vår- och höststädning. På våren avlägsnas de ljuslyktor, engångsljus, granris, ljung och andra vinterprydnader som förts till graven under vintern. Lyktorna ska avlägsnas från gravarna för sommarperioden för att förlänga användningstiden eftersom lyktorna rostar och blir svaga under sommaren. Lyktorna kan dessutom utgöra en säkerhetsrisk vid skötseln av begravningsplatsen. På hösten avlägsnas sommarblommor

från graven och graven kan prydas med granris eller höstplanteringar. Graven kan också lämnas utan plantering under vintern.

När man arbetar på begravningsplatsen ska man minnas att hedra de närliggande gravarnas frid. Skräp och krattningsavfall lämnas inte i högar på gångarna, invid vattenposterna eller på

närliggande gravar utan det förs sorterat till begravningsplatsens sopkärl. På vintern ska man undvika att skotta snö över på närliggande gravar. Det finns sprutkannor och räfsor vid avfallssorteringsplatserna. Verktygen ska återlämnas till samma ställe efter arbetet.

Avfall som uppstår vid skötseln av en enskild grav är trädgårdsavfall (växter, mylla, växtdelar, gräs, löv och över lag allt som förmultnar), avfall som ska brännas (gravljus i plast, blomkrukor, transportkartonger, polystyren, papper, papp, kartong, förpackningsplast, grankransar, blomuppsättningar, ljusskydd i glas o.d.) samt metallavfall (folie, ljuslyktor utan glas och engångsljusens lock). Ledljusen, som redan blivit något mera allmänna på gravarna, ska föras till kommunens avfallssorteringsplats. Det finns avfallssorteringsplatser på begravningsplatsen. Skräp och avfall som uppstår vid skötseln av graven ska sorteras i begravningsplatsens sopkärl enligt orienteringsskyltarna.

6.7 Skötsel av minnesmärke

De anhöriga ansvarar helt för skötseln av ett minnesmärke som de anhöriga har skaffat. Den kyrkliga samfälligheten ersätter endast skador som orsakats minnesmärkena i samband med gravsättning eller skötsel av begravningsplatsen.

Till skötseln av minnesmärket hör i högsta grad att minnesmärket har placerats stadigt och säkert. Begravningsplatsens anställda följer med säkerheten på begravningsplatsen, men för minnesmärkets del är det dock innehavaren av gravrätten som bär ansvaret. Om minnesmärket när det faller orsakar en annan part skada är den som innehar gravrätten skyldigt att ersätta den orsakade skadan.

Minnesmärket ska placeras stadigt och rakt på grundstenen. Det är inte tillåtet att räta upp stenen med ett löst föremål (exempelvis stenar, träbitar, metallföremål). För att trygga säkerheten för de anställda och begravningsplatsens besökare ska den som innehar gravrätten sörja för att gravstenen hålls rakt. Begravningsplatsens anställda kan av säkerhetsskäl vara tvungna att kontrollerat fälla farliga stenar, som står snett. Förutsatt att kontaktuppgifterna till den som innehar gravrätten är aktuella i gravregistret sänds ett meddelande om detta till den som innehar gravrätten. Såvida innehavaren av gravrätten inte kan nås på annat sätt placeras en uppmaning om att ta kontakt för korrigerande av situationen på graven.

6.8 Ovårdad grav

Det gemensamma kyrkorådet kan ålägga innehavaren av gravrätten att iståndsätta en grav vars skötsel väsentligt försumrats. Från tidpunkten då beslutet tillkännagavs innehavaren av gravrätten har denne ett år på sig att iståndsätta graven. Såvida försummelsen inte har rättats till kan det gemensamma kyrkorådet fatta beslut om förverkande av gravrätten.

6.9 Gravvårdsfondens verksamhet och uppgifter

Den kyrkliga samfälligheten kan komma överens med innehavaren av gravrätten att den kyrkliga samfälligheten sköter graven under en viss tid mot betalning. Skötselavgifterna deponeras i en gemensam gravvårdsfond vars medel används för skötsel av de aktuella gravarna.

Sibbo kyrkliga samfällighets gravvårdsfond erbjuder skötsel med blommor i ett, fem eller tio år. Likaså erbjuds skötsel av perenner i fem och tio år. Prissättningen av skötseln av perennerna är förmånligare än skötseln av blommor. Ett gravvårdsavtal kan ingås för högst den tid som gravrätten innehas. En grav kan också skötas helt utan blombädd, också på dessa gravar klipper de anställda på begravningsplatsen gräset.

I den tidsbundna skötseln av en grav som köpts av den kyrkliga samfälligheten ingår istandsättning av blombänken, plantering av blommor, bevattning av blommor, bortplockning av vissnade blommor, vid behov växtskydd, kantsättning av planteringsområdet samt trimning av gräsmattan kring blombänken med trimmer och rensning av ogräs. Skötseln av en grav med kantstenar inkluderar underhållet av den sand som finns på det med kantstenar avgränsade området. Behandlingen av ytan inkluderar gräsklippning och trimning kring minnesmärket och blomområdet.

Principerna för skötsel av en enskild grav via gravvårdsfonden:

- då snön har smultit samlas utbrunna ljus och kransar i dåligt skick, grankvistar och ljung in från de gravar som getts till den kyrkliga samfälligheten för skötsel. Lyktor och prydnadsföremål lämnas orörda.
- Före maj ska de gravar som har skötselavtal förses med plastpinnar.
- gravvårdsfonden ansvarar endast för de växter som beställts av fonden. De anhörigas blommor flyttas till ett lämpligt ställe i blombädden.
- Den kyrkliga samfälligheten gör upp en blomplanering rad- och avdelningsvis.
- plantorna planteras på de avstånd som respektive art kräver. Planteringarna bevattnas genast med rikligt med vatten. För att utnyttja bevattningsvattnet så bra som möjligt förses kanten av blombädden med en vattensåra. I fortsättningen sker bevattningen enligt behov. 1–3 gånger i veckan. Utblommade blommor avlägsnas.
- sommarblommorna planteras i juni före midsommar.
- avlägsnandet av sommarblommorna från de skötte gravarna inleds efter skötselperioden, vanligen den sista veckan i september. Myllan ytputsas.
- märket om vård av graven avlägsnas från de gravar där skötselavtalet upphör.
- skötselavtalen omfattar inte skötseln av minnesmärken och kantstenar.
- priset på den skötsel som betalats till gravvårdsfonden inkluderar den beställda blomuppsättningen och skötseln av det därför reserverade området.

I Sibbo har de anhöriga huvudsakligen själva skött gravarna. Antalet skötselavtal för blommor som beställts via gravvårdsfonden har årligen varit cirka 700 st. och antalet avtal om skötsel av perenner cirka 40 st. Skötseln av perenner ökar årligen. I framtiden kan processen för beställning av gravvårdsfondens tjänster utveckla via de elektroniska tjänsterna. I dagsläget är praxis att en

offert med en faktura sänds till de anhöriga. De anhöriga kan godkänna avtalet genom att betala fakturan eller förkasta erbjudandet genom att låta bli att betala fakturan. Innehavaren av gravrätten kan beställa skötsel av graven på önskat sätt också av andra än församlingarnas gravvårdsfond.

7. Maskiner, inventarier och program

Den maskinpark som används för skötsel av begravningsplatsen är liten. Majoriteten av maskinparken består av maskiner och apparater för skötsel av gräsmattor; gräsklippare och trimmer. Grävmaskinen och traktorerna används främst i gravarbetet. De används också för skötseln av begravningsplatsen, bland annat för transport av jordmaterial och sommarblommor, vid förnyelse av buskområden och i vårdoperationer, skötsel av träd samt förflyttning av trädgårdsavfall, inventarier och tillbehör. För mindre maskiner av typ buskbeskärare har en övergång till batteridrivna maskiner skett. Maskiner och apparater som används i skötseln av begravningsplatsen är bl.a. sittgräshanddrivna gräsklippare klippare, blåsare, trimmer, busktrimmer, motorsågar och röjningssågar. Tilläggsutrustning till arbetsmaskinerna är bland annat grävskopor, truckgafflar, sandningsskopor, snöplogar, schaktblad och snöslunga. Handverktyg som används vid skötseln av begravningsplatsen är bl.a. spadar, planteringsspadar, skottkärror, krattor, harvar, trädgårdssaxar, sekatorer, kraftsaxar, sprutkannor och en apparat för manuell kantklippning av gräsmatta.

8. Lokaler

En förutsättning för att verksamheten på begravningsplatsen ska fungera är att det finns tillräckligt med sociala utrymmen och service- och lagerutrymmen samt kontorslokaler. Det finns en servicebyggnad, maskinhall och ett gravtillbehörsförråd på begravningsplatsen. Begravningsplatsens kontor finns också i begravningsplatsens servicebyggnad.

9. Serviceområde

Det finns ett separat serviceområde för kompostering och jordmaterial på begravningsplatsen. En mera fungerande lösning borde utvecklas för förvaring av mylla, stenmjöl, kvistar och grenar. Efter en gravsättning samlas det grav sand på området eftersom marken luckras upp när graven grävs och det går en mängd som motsvarar kistan eller urnan mindre med täcksand vid täckningen.

På serviceområdet förvaras gravstenar som avlägsnats från gravarna och returnerats till den kyrkliga samfälligheten i ett mellanlager. Stenar som returneras till den kyrkliga samfälligheten erbjuds också på nytt för användning, ingen avgift tas ut på dem. Användningen av returnerade stenar har ökat.

Minnesmärken i sten som inte lämpar sig för återvinning transporteras för maskinell krossning och stenmaterialet kan sedan utnyttjas som stenkross. Sönderkrossningen tryggar dessutom att den avlidnes namn samt födelse och dödsdagen inte kan läsas på olämpliga ställen.